

ZÁPIS

z porady profesionálních knihoven okresu Zlín, konané dne 4. 12. 2013 v Krajské knihovně Františka Bartoše ve Zlíně

- Přítomni:** S. Bravená, J. Dornáková, T. Heinzová, J. Kapustová, Mgr. J. Krčma, P. Kurečková, Mgr. P. Nášel, S. Ondrášová, H. Stloukalová, H. Zvoníčková
PhDr. Z. Friedlová, PhDr. Z. Svobodová, Ing. H. Mikulíková, Mgr. H. Vašková, Mgr. Z. Vrtalová
- Omluvena:** Mgr. G. Klabáčková, Mgr. V. Valková, Ing. J. Tomancová

Aktuality z krajské knihovny, PhDr. Z. Friedlová

- Ohlédnutí za uplynulým půlrokem v krajské knihovně.
- Stěhování knihovny do [14|15 BAŤOVA INSTITUTU](#). Přes prázdniny během stěhování byl posílen provoz Obvodní knihovny Jižní Svahy.
- Nyní probíhá více [akcí](#) než ve staré budově. Z [uplynulých](#) například Foukací povídky, Den pro dětskou knihu, Zdeněk Zapletal: Popík apod. V nové knihovně probíhají také exkurze a instruktáže.
- Od znovuotevření výrazně přibýlo čtenářů. Reakce na novou knihovnu se různí.
- V 15. budově otevřena kavárna Šachmat.

Informace ze semináře Regionální funkce knihoven 2013, PhDr. Z. Svobodová

- Pardubice, 21. – 22. října 2013
- Prezentace ze semináře viz http://knihovnam.nkp.cz/sekce.php3?page=02_Odb/SemRegFce2013.htm&
- **Srovnání výkonu RF za rok 2012 s roky 2011 a 2009.** Rok 2009 byl z hlediska výsledků RF nejúspěšnější. V metodice přibýlo 2, 28 pracovních úvazků, ale stále je to málo a méně než v roce 2009. Mezi službami jsou nejžádanější výměnné fondy, dále konzultace a metodické návštěvy. Ve výměnných fondech roste počet souborů a knihovních jednotek. Ve vzdělávání ubylo akcí, ale přibýlo účastníků.
- **Dobrovolnictví v knihovnách**, co je/není dobrovolník? Není student na praxi, knihovník, který dostává finanční ohodnocení. Co může dělat? Vše, kromě odborných činností. Neměl by dělat práci profesionálních knihovníků. Může pořádat kurzy, různé aktivity, balit knihy, dělat lektora, grafika, asistenta...Dobrovolníka je snadnější získat, než si ho udržet.
- **České děti jako čtenáři v roce 2013** – Výzkum mezi dětmi od 9 do 14 let, který probíhal na jaře 2013 mezi dětmi z celé České republiky. Sledoval postavení četby v dětském světě v kontextu jiných aktivit. Bylo osloveno 1519 respondentů. Probíhaly rozhovory formou dotazníků. Proč čtou, jak často, jaké žánry, jak často chodí do knihovny, co zlepšit, změnit v knihovně apod. Výsledky budou zpracovány do konce roku 2013, závěry zveřejněny v únoru 2014 a medializovány v Březnu – měsíci knihoven a čtenářství.
- **Standard VKIS – Srovnání let 2005 a 2013.** Provozní doba – knihovny rozšiřují provozní dobu.

- Doplňování knihovního fondu – reflektuje míru inflace. Je méně financí na nákup knihovního fondu. Obnova knihovního fondu – nedochází k velkým změnám. 31 % knihoven nenakupuje vůbec a jsou zcela odkázány na výměnné fondy. Přístup k internetu – došlo k nárůstu plnění standardů. Plocha knihovny – české knihovny mají problémy s prostorem, mají málo místa. Webová prezentace a elektronický katalog na internetu – roste.
- **Mystery Shopping v knihovnách.** Studentský projekt. Hodnotí se umístění knihovny, bezbariérovost, značení, funkčnost, vybavenost knihovny po technické stránce, zdvořilost, vstřícnost, snaha vyřešit problém, odbornost, ... V závěrečné zprávě jsou obsaženy návrhy na zlepšení, hodnocení komunikace se zaměstnanci, atd. Cena 9 000 Kč zahrnuje dva mystery shoppery, dvě návštěvy, cestovní náklady, zpracování závěrečné zprávy, recenzi. Přínos: semknutí zaměstnanců, viditelnější umístění materiálů, zlepšení řazení fondů. Budoucnost: rozšíření do jiných institucí.
- www.mys3.cz

Informace z jednání Sekce vzdělávání SKIP, Mgr. Z. Vrtalová

- **Portál e-Senior aneb Virtuální Univerzita třetího věku** je určen především pro vzdělávání seniorů v regionech, kteří se z různých důvodů nemohou zúčastňovat výuky Univerzity třetího věku presenční formou v sídlech vysokých škol a univerzit.
- <http://www.e-senior.cz/www/>
- VU3V jsou didakticky přizpůsobeny charakteristickým specifikům cílové skupiny – seniorům se zájmem o vzdělávání na vysokoškolské úrovni. Hlavní přednost virtuálních kurzů oproti klasickým prezenčním přednáškám spočívá právě v možnosti opakování, což je významné zejména pro seniory.
- Studovat mohou senioři se statutem důchodce, invalidní důchodci bez rozdílu věku, osoby 50+ (nezaměstnaní nebo čekající na statut důchodce).
- Cena je stanovena na 150/200/300Kč za semestr a odvíjí se od počtu konzultací daného kurzu.
- Kurzy probíhají 1x za 14 dní a jsou součástí studijního programu „Svět okolo nás“, který je realizován právě formou tzv. vzdálené výuky VU3V – někdy nazývané virtuální nebo elektronická – zahrnuje skupinové přednášky, samostatnou práci, komunikaci s lektorem a další aktivity, které jsou všude přístupné, kde je dostupný internet.
- Velmi dobrou zkušenost s realizací mají např. v MVK Vsetín.
- [Knihovnické profese v Národní soustavě povolání a Národní soustavě kvalifikací.](#)
- Momentálně je zveřejněno 11 knihovnických typových pozic, další 2 jsou připraveny ke schválení, 3 budou dokončeny v r. 2013 a zbývajících 10 bude připraveno v průběhu let 2014 – 2015.
- U každé pozice jsou na webu uvedeny kvalifikační, osobnostní předpoklady, zdravotní a pracovní podmínky (např. [knihovník v přímých službách](#)).
- Více o Národní soustavě povolání také viz <http://knihovna.nkp.cz/knihovnaplus122/housko.htm>
- **Možnost certifikace organizací/firem** při prokazatelném využívání NSK ve vlastní praxi. Předběžně se počítá, že by se krajské knihovny, které by splnily podmínky, mohly stát certifikujícím subjektem.
- Byla provedena **Analýza věkové, mzdové a vzdělanostní situace v knihovnách ČR**, z níž mimo jiné vyplynulo, že „knihovnictví“ stárne (téměř 40% knihovníků je ve věku nad 50 let, z toho

téměř 10% nad 60 let) a většina setrvává v knihovně dlouhodobě. V knihovnách pracují na knihovnických místech především ne-knihovníci; nejpočetnější skupinou jsou středoškoláci s ne-knihovnickým vzděláním, roste i počet vysokoškoláků s ne-knihovnickým vzděláním.

- Pro systém neformálního CŽV by musela být zajištěna pravidelná (každoroční) dostupnost inovačních kurzů (krajově minimálně 7 kurzů) a rozšíření počtu rekvalifikačních kurzů (především v Čechách).
- Nyní je mnohdy nadbytek vzdělávacích aktivit s negarantovanou kvalitou a je nulová koordinace termínů.
- **Březen – měsíc čtenářů** bude v příštím roce zaměřen na nejlepší čtenářskou rodinu (podrobnosti zatím nejsou známy).
- **Krajský seminář profesionálních knihoven** se bude konat v Kroměříži (předběžně duben 2014) a zaměřen bude na výzkumy dětského čtenářství.

Plán vzdělávacích akcí v krajské knihovně na rok 2014, Mgr. Z. Vrtalová

A) Předběžný přehled počítačových kurzů pro rok 2014

Bezpečný internet, 1. pol. 2014, počet hodin: 5

Tvorba propagačních materiálů, 1. pol. 2014, počet hodin: 10

Volně přístupné elektronické zdroje a rešeršní strategie (+Souborný katalog), 1. pol. 2014

Tvorba, zpracování a vyhodnocování dotazníků v knihovnách (Uherské Hradiště), 1. pol. 2014, počet hodin: 5

Volně šiřitelný software pro knihovny (Google a jeho služby), 1. pol. 2014, počet hodin: 10

E-knihy, 2. pol. 2014, počet hodin: 5

Práce s digitálními fotografií, 2. pol. 2014

B) Speciální vzdělávací akce pro knihovníky Zlínského kraje

Současná španělsky psaná literatura, 22. 1. 2014, lektor: Charvátová Anežka

Nová dětská literatura – seminář, termín: 25.2. -26. 2. 2014, ve spolupráci se SKIP

Komunikační styly v knihovnické praxi, 1. pol. 2014

Kurz knihovnického minima pro knihovníky menších knihoven, duben nebo 2. pol. 2014

Školení pro katalogizátory, červen 2014, lektor: Mgr. Hana Vašková

Arabská literatura, 2. pol. 2014

Seminář pro školní knihovny, 2. pol. 2014

Centrální portál českých knihoven, 2. pol. 2014

Informace ze semináře akvizičních pracovníků v Havlíčkově Brodě, Ing. H. Mikulíková

- **Získávání povinného výtisku** – Nakladatelé často povinnost neplní. Posílají jen 1. vydání. Pro kontrolu dodaných titulů používají knihovny nový nástroj- srovnávač PV, který je určen pro NK, MZK, VKOL a využívá stavových kódů.
- **Akvizice českých e-knih** – Každý titul má jiné podmínky. Velká odborná nakladatelství si e-knihu cení na 250 000-500 000Kč, menší nakladatelství 50 000-150 000. U beletrie je cena

víceméně neznámá – v ČR je malá zkušenost s prodejem. V ČR se jím zabývají dvě firmy e-Reading (Albatros) a Flexibooks (Fraus). Další dvě firmy se na trh chystají.

- **e-Reading** nákup knihy pro knihovnu – Knihovny chtějí konsorciální model, aby si čtenář mohl stáhnout knihu na jakékoliv své zařízení, aby si knihu mohl čtenář číst po celý život. **Nedostatky:** nakladatel preferuje knihovny s omezeným počtem uživatelů (školy, zaměstnanci muzea, ...), předpokládá možnost stahování 10 let, což je předpokládaná životnost knihy. **Výhoda e-knih** – lze v nich vyhledávat, označovat, optimalizace fondu, mobilita (uživatelský komfort), snazší akvizice (akvizitér může nahlédnout do fulltextu), cílenost výběrem obsahu, efektivita rozpočtu.
- **DVD s českými i zahraničními filmy** – distributoři filmů po uzavření smlouvy umožňují i absenční půjčování. Velký ohlas v Severočeské vědecké knihovně v Ústí nad Labem měl např. film „Obsluhoval jsem anglického krále“. Za rok 2012 měli na filmy 11 000 výpůjček.
- **Překladačská cena Skřípec** – První ročník anticeny Skřípec v roce 1995. Skřípeček za populárně naučnou v roce 2007. Ne vždy je cena udělena kvůli špatnému překladu, ale mnohdy i za špatnou nebo vůbec žádnou redakční práci či za evidentní podvody v udání překladačské činnosti. Možnost zasílání tipů na anticeny na info@obecprekladatelu.cz
- **Prezentace ze semináře uveřejněny na adrese**
<http://www.sdruk.cz/sdruk/odborne-sekce/sekce-pro-akvizici/clanek/23-akvizicni-seminar/>

Nová pravidla v katalogizaci, Mgr. H. Vašková

- podle předběžného odhadu (některé knihovny nedodaly ještě přehled) téměř 80% knihoven v ČR používá formát UNIMARC, jedná se většinou o malé knihovny, NK zveřejní výslednou statistiku).
- Zlínský kraj:
 - o KKFBZ – Verbis, MARC21
 - o MK Vsetín – KPWinSQL, MARC21
 - o KK Kroměříž - Clavius, MARC21
 - o KBBB Uherské Hradiště – Clavius, UNIMARC
 - o profesionální knihovny: 47 profesionálních knihoven, z nich 21 MARC21, 26 UNIMARC
- S autoritami pracují pouze velké a univerzitní knihovny (stažení záznamu ze Souborného katalogu nebo Národní knihovny a ponechání autorit ve formě pouze zobrazeného záhlaví bez vazby na soubor národních autorit není bráno jako práce s autoritami).
- Lanius: 2 984 knihoven pracuje se systémem Lanius/Clavius, 168 pověřených knihoven s Claviem, z nich pouze 16 knihoven pracuje v MARC21 = 10%
- České překlady UNIMARC již nebudou vycházet, nebude se inovovat, není schopný přizpůsobit se RDA, přechod na RDA v UNIMARC nebude možný.
- Souborný katalog bude přijímat pouze záznamy v MARC21 a RDA – víceolejný systém by se prodražil a nebylo by možné ho kapacitně a personálně utáhnout.
- **Schválena platnost Minimálního záznamu RDA/MARC21 pro textové monografické zdroje**
 - o http://www.nkp.cz/o-knihovne/odborne-cinnosti/zpracovani-fondu/katalogizacni-politika/Minizaznam6_opr.pdf
- **Schválena platnost Doporučeného záznamu RDA/MARC21 pro textové monografické zdroje**

- http://www.nkp.cz/o-knihovne/odborne-cinnosti/zpracovani-fondu/katalogizacni-politika/Doporaznam4_opr.pdf
- Prozatímní znění dodatků MARC21 pro minimální záznam je vystaveno na webu NK: <http://www.nkp.cz/o-knihovne/odborne-cinnosti/zpracovani-fondu/katalogizacni-politika/dodatky-marc21-pracovni-preklady>
- Celá pravidla nebudou vydána tiskem ani v elektronické podobě (z důvodu omezení licencí), budou vydány české interpretace v podobě metodické příručky vystavené na webu NK
- Informace týkající se RDA budou postupně vystavovány na webu NK na adrese: <http://www.nkp.cz/o-knihovne/odborne-cinnosti/zpracovani-fondu/katalogizacni-politika/rda>

Informace zástupců knihoven (výběr)

Brumov-Bylnice, S. Bravená

- Nedašova Lhota: knihovna přestěhována do školky, nový nábytek, nové regály, vymalováno, nová knihovnice. Proběhla revize.
- Brumov: zateplování, výměna oken. V říjnu kvůli rekonstrukci 3 týdny zavřeno.

Fryšták, Mgr. P. Nášel

- Vlčková: knihovna přestěhována do nových zrekonstruovaných prostor, proběhla revize a retrozápis fondu. Vyřazeno bylo asi 400 knih.
- Lukoveček: proběhla revize.
- Lukov: řeší se problémy s výpůjčním systémem Clavius.
- Akce: burza vyřazených knih v základní škole, besedy pro MŠ, ZŠ a družiny.

Napajedla, S. Ondrášová

- Přes léto proběhly čtyři revize.
- Oldřichovice: vymalováno, nové regály, koberec.
- Žlutava: nová knihovnice.
- Akce: besedy pro MŠ a ZŠ, pohádka O perníkové chaloupce, proběhne Mikulášská nadílka.
- Spuštěny nové webové stránky městské knihovny.

Slušovice, J. Kapustová

- Dešná: nový PC a revizní protokol.
- Želechovice: dokončena revize a vyřazování fondu.
- Březová: nová knihovnice.
- Akce: besedy, klub maminek každé první úterý v měsíci.

Štítná, H. Zvoníčková

- Šanov: vyměněny regály, probíhá malování a aktualizace fondu.
- Rokytnice: vyměněny regály, proběhla dostavba „předsíně“ knihovny, kde vznikla čítárna.
- Akce: 150 let výročí knihovny, akce pro maminky s dětmi.

Valašské Klobouky, J. Dorňáková

- Újezd: nová knihovnice.
- Vysoké Pole: rekonstrukce a stěhování knihovny.
- Drnovice: zavádění AKS.
- Křekov: aktualizace fondu.
- Vlachovice: stěhování knihovny do zrekonstruovaných prostor kulturního domu.

- Akce: Večer s ombudsmanem – 25. dubna 2014, burza knih, besedy pro MŠ, ZŠ, SŠ, družiny...
- Výstavy: Putování s dinosaury, Pejsek a kočička dnešní doby.

Jižní Svahy, P. Kurečková

- Všemina: proběhla revize.
- Šarovy: proběhla revize.
- Hřivínův Újezd: stěhování knihovny do přízemí, vyřazování fondu.
- Akce: beseda s A. Goldflamem, proběhne beseda s J. Bobákem pro družiny, spolupráce se ZŠ a MŠ.

Diskuze, různé

- **STATISTIKA za rok 2013** – ve statistických výkazech dvě nové kolonky – Připojení WiFi v prostorách knihovny pro uživatele a Poskytování kopírovacích služeb uživatelům. **Výkazy poslat nejpozději do 3. února 2014.**
- **Oceňování Nejlepších knihovníků okresu Zlín** – zamyslet se do příští porady, zda soutěž ponechat, nebo zrušit, další možností je například prodloužit interval mezi jednotlivými ročníky na 3 roky.
- **Sledování vzdělávání knihovníků:** Profesionální knihovníci by měli za rok absolvovat 48 hodin vzdělávání, neprofesionální 8 hodin. Všem profesionálním knihovníkům byla zaslána tabulka pro sledování vzdělávání. Vzdělávání budeme sledovat již za rok 2013, vyplněnou tabulku za všechny pracovníky profesionálních knihoven je potřeba zaslat v únoru 2014 spolu se statistikou. (Viz příloha 1)
- **VISK na rok 2014** žádají Napajedla, Oldřichovice, Komárov, Vlachovice (obnovení výpočetní techniky), Luhačovice (diaprojektor, plátno, obnova výpočetní techniky), Valašské Klobouky (server), Šanov a Provodov.
- **Centrální portál knihoven (CPK)** - by měl umožnit získat jednoduše informace o požadovaných dokumentech v tradiční tištěné nebo digitální formě a pohotové a komplexní informace kdykoli, odkudkoli a kdekoli a ideálně získat a uhradit jejich kopie či objednat jejich zápůjčky. Fungující Centrální portál českých knihoven je jednou ze základních podmínek splnění hlavního cíle Koncepce rozvoje knihoven ČR 2011–2015. měl by být zprovozněn v roce 2015. V současné době je do testování zapojen 15 knihoven včetně KKFB většinou se jedná o krajské knihovny, z městských jsou zapojeny knihovny v Kutné Hoře a Táboře. V tuto chvíli je zásadní vytvořit provozní model portálu (vznik, vývoj, financování). V tomto směru proběhla právní analýza a provozní model bude předmětem jednání Rady CPK. Budoucí sídlo portálu a zdroj informací o něm: www.knihovny.cz.

Zapsala: PhDr. Zuzana Svobodová, 6. prosince 2013

Metodický pokyn 2/2013

Pracovníci knihovny a jejich vzdělávání – standard veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami na území ČR z roku 2011

Evidence a vykazování

Následující metodika vychází z *Metodického pokynu Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky z roku 2011*, článku 11 – **Pracovníci knihovny a jejich vzdělávání.**

Knihovna musí být efektivně organizována a udržovat profesionální úroveň své činnosti. Předpokladem zabezpečení dostatečné úrovně služeb je knihovnickova odborná kvalifikace a jeho další vzdělávání. (Manifest IFLA/UNESCO)

Indikátor: Dalšímu odbornému vzdělávání je ročně na 1 pracovníka věnováno minimálně **48 pracovních hodin**. Pracovníci působící v knihovnách s rozsahem provozní doby menším než 10 provozních hodin týdně absolvují další odborné vzdělávání ročně v rozsahu nejméně **8 pracovních hodin**.

Typy akcí pro vykazování

- vzdělávací kurzy (včetně školení BOZP, jazykových kurzů apod.)
- knihovnické semináře (krajské, okresní, semináře Klubu dětských knihoven Zlínského kraje)
- porady se vzdělávacím programem organizované KKFB nebo pověřenými knihovnami (v délce vzdělávacího programu porady)
- e-learningové kurzy z oboru informační věda a knihovnictví (např. <http://kurzy.knihovna.cz/>)
- oborové webináře a telekonference
- besedy se zaměřením na literaturu, vydavatelskou činnost a publikování

Je vhodné, aby si knihovníci doplňovali své znalosti a získávali informace z odborného tisku. Zvláště pracovníkům profesionálních knihoven je doporučeno odebírat časopis Čtenář, sledovat knižní novinky, články v dalších oborových tištěných i elektronických periodikách (např. Duha, Ikaros), v diskusních elektronických konferencích (především Knihovna, Andersen, diskusní skupina Region Zlínský kraj a další), webové stránky KKFB a pověřených knihoven – sekce Knihovnam, Pro knihovny. Toto vzdělávání se nezapočítává do celkového počtu hodin pro sledování standardu.

Pracovníci knihoven

Pro vykazování standardu Pracovníci knihovny a jejich vzdělávání bude sledováno vzdělávání odborných pracovníků (pro vyhodnocení plnění standardu nebude sledováno vzdělávání ekonomů, pracovníků údržby a řidičů).